

захисту лісу є виявлення перелічених шкідливих організмів і попередження їх розповсюдження.

Не дає однозначної відповіді на це питання і аналіз ст. 86 чинного Лісового кодексу України. Згідно її норм, організація охорони і захисту лісів передбачає здійснення комплексу заходів, спрямованих на збереження лісів від пожеж, незаконних рубок, пошкодження, ослаблення та іншого шкідливого впливу, захист від шкідників і хвороб. Забезпечення охорони і захисту лісів покладається на органи виконавчої влади з питань лісового господарства та органи місцевого самоврядування, власників лісів і постійних лісокористувачів відповідно до цього Кодексу. Захист лісів від шкідників і хвороб забезпечується шляхом систематичного спостереження за станом лісів, своєчасного виявлення осередків шкідників і хвороб лісу, здійснення профілактики виникнення таких осередків, їх локалізації і ліквідації.

Як підсумок, слід констатувати, що наукові розробки питання правового захисту лісів є недостатніми і в подальшому можуть стати предметом ґрунтовного, в тому числі дисертаційного, дослідження.

На нашу думку, захист не обов'язково існує тільки у випадку правопорушення. Однак, крім переліченого в нормах лісових кодексів, правовий захист лісів обов'язково повинен включати заходи юридичної відповідальності, що лише посилюватиме його «коефіцієнт корисної дії», який, на жаль, на сьогоднішній день бажає кращого.

***Святолуцька Олена Сергіївна,
здобувач кафедри екологічного права
Національного університету
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»***

ЩОДО МІСЦЯ РОЗТАШУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ЗАБУДОВИ

За загальним правилом будівництво індивідуальних житлових будинків має здійснюватися на земельних ділянках, які виділяються за рахунок земель житлової забудови, які разом із землями громадської забудови складають самостійну категорію земель України. Вони зазвичай знаходяться в межах населених пунктів. Це є єдина категорія земель у складі земель України, на яких чинний

земельний закон дозволяє таке будівництво. Разом з тим, як свідчить практика, на сьогодні житлові будинки можуть розташовуватися і за межами даних земель. Так, у свій час до прийняття чинного Земельного кодексу України за різних обставин дозволялось зведення індивідуальних житлових будинків і за межами населених пунктів. Йдеться, наприклад, про житлові будинки, які були побудовані та використовуються в якості службового житла (в межах службових земельних наділів). За межами населених пунктів сьогодні чинне законодавство (ст. 16 Закону України «Про фермерське господарство») дозволяє також спорудження садиби фермера.

В сучасних умовах розташування житлових будинків за межами населених пунктів, тобто на інших категоріях земель (наприклад, сільськогосподарського, лісгосподарського та іншого призначення) навіть за наявності відповідних заборон є досить поширеним явищем. А обумовлюється це тим, що в межах населених пунктів сьогодні відсутні вільні землі, необхідні для задоволення потреб громадян для будівництва та обслуговування житлового будинку. Головна ж причина такої ситуації полягає в тому, що значна частина, наприклад, сільських населених пунктів не має встановлених меж. Встановлення таких меж потребує значних бюджетних асигнувань. За наявності дефіциту бюджету вирішити питання щодо встановлення меж практично неможливо.

Системний аналіз чинного земельного та містобудівного законодавства дозволяє стверджувати, що будівництво індивідуального житлового будинку за межами населеного пункту в принципі можливе, з урахуванням всіх фактичних обставин.

Як зазначає А.М. Мірошніченко, чинне законодавство не передбачає прямої заборони на зведення індивідуальних житлових будинків та господарських будівель і споруд за межами населеного пункту. За відсутністю такої заборони діє загальне правило, за яким дозволено все, що прямо не заборонено. Особа може реалізувати своє право на спорудження індивідуального житлового будинку за умови, що в конкретному випадку не діє спеціальна заборона. Фактично ж йдеться про можливість відведення земельної ділянки для індивідуального житлового будівництва за межами земель забудови.

Існує два шляхи вирішення даного питання: 1) розширення межі населеного пункту з дотриманням процедури, що встановлена чинним законодавством; 2) включення в межу населеного пункту земельних ділянок, які мають використовуватися для індивідуального житлового будівництва.

Важливим документом, який створює умови для індивідуальної забудови, є містобудівне обґрунтування. Це вид містобудівної документації, в якому відповідно до державних будівельних та інших норм, стандартів і правил, положень містобудівної документації визначаються містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки (об'єкта будівництва), обов'язкові для врахування при відведенні земельної ділянки та/або проектуванні цього об'єкта. Таке визначення поняття містилося в Законі України «Про планування і забудову територій» від 20.04.2000 р. № 1699-III, який втратив свою чинність на підставі Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 р. № 3038-VI. Останній нормативно-правовий документ такого визначення, на жаль, не містить. Як вид документації, містобудівне обґрунтування на даний час не увійшло до встановленої системи містобудівного проектування.

На сьогоднішній день забудова населених пунктів, а особливо міст, є досить інтенсивною. Межі населених пунктів не відповідають вимогам сьогодення і не виконують тих функцій, які були покладені на них раніше, а тому виникає необхідність зміни меж з метою задоволення потреб громадян, наприклад, для будівництва та обслуговування житлового будинку.